

G U E R O C O G U E R O

(Jarraipena)

16. BURUA

Limosna eguiteaz, ta andic sortuten dirian zoriontasunac.

1. §.

Espiritu Santuac diño eccl. 3. «Urac amatetan dau sua, ta limosneac esetsiten deutse becatuai» Urac sua leguez, limosneac ilten amatetan dau becatua. Bardin diño San Mateoc cap. 5. «Zorionecoac» dira erruquiorrac, cerren oneec erdetsico dabe misericordia, edo «erruquia». Onegaitic diño Davidec bere psal. 4 «Zorionecoa da beartsuaren, esquecoaren, probearen erruquia dauquena; cerren» au egun charrean, eriotzaco orduan, gorde ta libratuco dau Janngoicoac». Eta diño beste bein Espiritu Santuac eccl. 29. «Gorde» eguizu limosnea probearen biotzean, ta ac zugaitic erregutu ta «escatuco deutso Jangoicoari, gach guztietatic gorde, zaizala». Azquenez, gauza alabagarriac esaten dira limosna gaitic, eta salbetaco, ta arimea seguratuteco dan bitarteco ecin gueiangoan andia, biotz biguna, erruquiorra, ta limosnaguilla izatea.

Eguia da, alan da, andia da celambere limosnea, eta Glosac diñon leguez, San Agustin ganic ateraric glos. Lirana in eccle. 29. «Misericordia bera da, ta ez besteric, illai lagunduten deutsena,» arima joanai arinduten deutsezanac euren Purgatorioco nequepenac».

Baña eztozu ez uste izan bear, limosneac berac, Sacramentu batec leguez, bere indarrez ta berez becatua (il) amatatu ta parcatuten dabela. Eztau berac orretaraco indarric asco. Da bai bitarteco andi bat, Jaunac prestatzeco zure biotza, urteteco becatutic, ta eguiteco eguiazco penitencia.

Alde batetic dozun guztia probeai emon agatic, baldin bestetic,

becatuan bazagoz, eta artan azquentzen bazara, ecer valioco ezteutsu zure limosnac, on-eguiteac, ta erruquiorra izateac. Alan diño Sn. Pabloc I. Corint. 13. «Dodan guztia probeai emoten badeutset »bere, eta neure burua erretan ichiten badot bere, ecer valioco »ezteuste, baldin caridaderic ezpadot». Esan gura dau: Limosna ta beste eguite on misericordiazcoac bere, entero guichi probechatuco deutsela becatuetan dagoanari.

Baña orrez guztiaz bere, asco, ta andiac dira limosnari emoten jacazan alabanza, onra, ta andizcac. Eta errazoiac, ta ondo mereciric emoten jacaz. Bada limosneac berac indar asco ezpadau bere, becatutic ateretaco, baña bai baucó atera eraguiteco. Cergatic ce dirudi, Jangac bere ontasuna gaitic, artuco dabela ocasiñoa ta videa, erruquiorra danari, cerren erruquiorra dan, misericordia eguiteco. Zure limosnac, zure biotz-beratasunac, beratu, bigundu, ta austen deutso Jangri biotza, ta emoten deutso videa zuri mesedeac eguiteco. Ceure erruquiortasunaz ta misericordiaz, gaituten zara, abiatu, ta, prestatu, Jangoicoa ganic misericordia irabazteco, ta artzeco: ta Jgcoa bere andic asten da, zuri on eguiten, ta bere gracia emoten. Onetaraco, eguia au baieztuteco, egemplo ta guertaldi adigarri asco ta miragarriac idoro ditequez; baña nic oraingoan, eztot bat baxen ecarrico. San Bonifacio Martira, dempora baten ibilli zan andracume eder aberats bategaz galdua, araguzco becatu loi ciquiñian ciquinduric, ta itsuturic. Eta bacituan Bonifacio onec beste ecandu gaisto asco bere: edalea zan; jocolaria zan; biraoguilla zan; alangoac oi diran leguez. Gauza bat cucan ona: Biotz beraa, erruquiorra, onguilla, prestua, ta limosnaguilla zan. Alde batetic becatu asco eguiten bacituen, bestetic probe esquecoai escua zabalduten equian. Eta onela bera bere Jangoicoac mesedetu, ontartu, ta favorecitu eban, biotzean ucutu eban, argui santu batzuc, gogoeta on batzuc emon eutsezan. Eta guero onecaz batean biurtu eban beragana, andic aurrera eguite onetara emontzan, ta azquenean Martir iltzan. Icusi eguizu, cer eguiten, edo eraguiten daben limosneac, erruquiorra ta misericordiotsua izateac. Ain jaco eder Jgri erruquitasuna, bearturic ta premiñaturic dagoanari on eguitea, non berari bere andic erruquituten jaco á on-eguillea; eta orain edo guero eracusten deutso, ta emoten vide onean jartzeco vide; San Bonifaciori emon eutsan leguez.

Abia gaitezan bada erruquiorrac, biotz beraac, onguillac, ta limosnaguillac izatera: bada asco, ta andiac dira, andic ta ataric jaioten dirian probechuac, ondasunac, zorionac, irabaciac, ta aberastanac.

Eta beste ascoen artean iru dira limosnaren provechuric andienac. Lenengoa, becatu baga dagoala, Jangoicoa gaitic eguiten dan limosneac mereciten dau Ceruco Gloria, ta gueituten dau Jgren gracia. Bigarren provechua da, limosneac quitutu, ordetu, ta pagatzen ditu, becatu parcatuen pena demporazcoac, guztiac edo zatibat, emen edo Purgatorioan pagatu bear ciranac. Eta Escritu Santuac esaten dabena Daniel aotic: «becatuac limosna gaz quitutu edo erredimitu eguizuz».

Irugarrena da: limosneac ondasun asco alcancetan ditzuz Jangoicoa ganic. «Zorionecoac dira erruquiorrac, cerren arquiteco daberen misericordia, edo erruquia: Math. 5». Eta alan, zure limosneac aci ta gueiagotuten dau zuretzat ceruco saria, ta anditu gracia ta merecimendua: guichituten dau Purgatorioco neque-pena; ta erdetsi Jgcôa ganic esquer mesede ta ondasun asco. Jaquin bear dogu ce, limosnaguillari, biotz bigun, ta erruquitsua danari, eguingo jacola misericordia. Eta cerbait emoten badeutsegu orain emen Jgên esquean dabillenari, edo beste edo cein obra on eguiten badogu, ori guero idoroco dogula beste munduan, ta es besteric.

2. §.

Jaquin daguigun, ezteutsagula esqueoari aserreric, (aguiracarie, oñoterie,) verba gogorric, eranzuterie, carguric eguin bear, ez eta gauza charric esan bear. Baldin emoteco gaian bagara, edo devociñoric badogu, emon daguiogun, ta ganeracoan ichi daigun. Bada, probea, ondoen dana bere, on bear da, premiñaduna, ta erruquigarria. Billosic dago, oñutsean ta ortocic dabil, soñeco zar zatar eten adobatuaz dabil, eztau aldatuteco alcondararie, eta ez etzateco oeric; eztaqui jataldi ta bazcari on baten barririe. Asco dau bere laceria, escasia, beartasuna, ta miseria. Beraz, ez jaco alangoari aserreric, eranzuterie, oñoterie, ez erriertarie eguin bear. Bada ala, eguiteaz, batean ezpada bestean, peligruan jarri cintequez uts eguiteco; eta probea, bere probetasunez. ganera, bere gogoan, ta biotzean zauritua, mindua, gogaituric, ta tristetua biraltzeco. Eztot uste, itanduco deuscula Jangoicoac probe onari, ala gaistoari emon deutsegunez, ezpada ea emon badeutsegu. *Daigun ongui, ta ez beguiratu nori: eguizu on, ta ez beguira non.*

Aberatsac leguez, probeac bere Jangoicoac eguiñac dira. Aberatsa ain billosic jaio zan, cein probea. Eta Jangoicoac gura izan, baleu, eguin leiquean probea aberats, ta bai aberatsa bere probe beartsua.

Eta alan orain bere, ascotan adu suerte, ta fortuna trucatu, ta aldatuten dau, pobreac aberastu, ta aberatsac pobretuten dituela.

Pobreac, sufrituaz, paciencia izanaz, ta onguilla caitic oraciño eguiñaz, bear dau salbatu; eta aberatsac bere, bere ondasunetarie zabalduaz, zatituaz, probeari emonaz prestatuten dau Ceruco videa. On gueiago eguiten deuscu pobreac guri, escatuaz, ta guganic artuaz, guc ari emoteaz eguiten deusaguna baiño: cerren guc ari labore guichi bat, ogui otzun bat, arto zati bat, marai bat, edo beste onelaco gauza apur bat emoten deusagu, baña guc andic Ceruco gloria irabazten dogu.

Are gueiago, probeari emonaz, gueure descargua ta zorra erdetu ta quitututen dogu: bada Jangoicoac orain guri emoten deuscuzan onac, ondasunac, ta aberastasuna, eurocaz ta euroetarie gueure buru ta echeocoac mantenduteco ta estaduco igaroipide onean euquiteco bear doguna artu, ta ganeracoac pobre bearrenai zor jaque.

Eztituz iñolacoz Jangoicoac larga, ez ichi pobreac mundu onetan deslai, azturic, ta sustentu baga; aberatsen ardurara larga ditu. Eta agaiti emon daroioe aberatsai eurentzat bear dabena baño gueiago, gueiago ori pobrei zabaldu, emon ta aldatu daguien. Orregaiti diño San Juan Chrisostomoc hom. 77. in cap. 15. Joan. «La-»quetu, edo permitietan dituela Jangoicoac, munduan direan pobreac, »onei on eguiñaz, salva ditecen aberatsac, limosnaren bitartez, »becatuac garbitu dagueizan». Bada Jangoicoaren ontasuna, ta prestutasuna ain da andia, non, orain zuc dozuzan ondasun orreec, Jangoico berarenac, ta Jangoicoac emonac izan arren, orrez guztiaz, zuc orreetatic probeari emoten deusazunean, ceuretatic emongo baceunskuio leguez, estimetan deuscu Jangoico maiteac: bai ta orretarie bere burua zure alderacotzat zordun eracusten dau; ain zordun, ece, diño Espiritu Santuac Prov. 19. «probeari emoten »deusnanac, Jangoicoari emoten deusala». Eta emon bere celan? *Faeneratur*: Censuan, interesean, irabacian, bearturic ta obligarazoric leguez, principala irabacia caz biurtuco deusala. Eta emengo irabacia chiqui laburra da, ezta seguraturic euneco bat bere, baña Jangoicoarena andia da, gueiago da euneco eun baño.

Cer gura dozu gueiago? probeari emoten deusazunean Jangoicoaren icenean, berari emongo baceunskuio leguez, estimetan dau Jangoicoac, ain ascoan dauco. Eta au ezta miresteco, bada orain emen gure artean bere dacuscunean, guizon batec gure aide, edo adisquide bati mesederen bat gure amorea gaiti eguiten deusala, urrengo ocasiñoan esquer onac guizon ari berari emoten deusaguz;

bitartean eztoigu onic, orduguño gueure buruac zordun deutsaguz. Cer eguingo deutse bada Jangoicoac, bere maitetasuna gaiti pobreac socorridu ta mesedetuten dituenai? ce esquer, ta sari, ce pagamentu emongo deutse onelango erruquiorrai?

San Martinec bere caparen erdia pobreari emon eutsanean, aguertu ta eracutsi zan Jangoicoa gau artan berean capa á gaz estalduric, ciñoala vanidadez, edo alabanzaz laguez: «icusi eguizue, »icusi eguizue ce valentia eguin daben Martinec celan capa onegaz »estaldu naben, cer emon deustan». Bada San Martinec a capea esquecoari emon eutsan, ta ez Jangoicoari. Baña orrez guztiaz, Jangoicoac, cergaiti ce bere icenean eman eutsan, diño ber berari emon deutsalá.

Alan esango deutse azquen juicioo egunean bere, escoatara dagozanai, doazala seculaco gloriara, ezquerrecoai barriz betico peneetara. Cerren escoacoac gosetu zanean, jaten emon eutseen, ta egarri zanean, edatecoa. Baña ez ezquerreco esquer gaisto gogor erruqui bagueac. Eta, Jauna, itanduco deutse orduan guztia: nos idoro, aurquitu, ta icusi cenduguzan guc zu, gose-egarriac illic? Eranzungo deutse: pobre esquecoac ateetara etorri jatzuezan: Orduan aen artean aecaz batera, ni nintzan an.

Eta alan pobreac escatuten deustunean, contu eguizu, á pobre esquecoa dala Jangoicoa bera, bada aren icenean escatuten deustu, bere icenean emoten deustazu, ta Jangoico berac bere berari emongo baceunskuio leguez estimetan deustu.

Alan diño San Juan Crisostomoc. «Ezta antsi, edo importa ala pobreari, ala Jesu Cristori emon jaconez; eztau batac baño besteac gueiago monta ez valio: guztia da bat, bardin da, aibat da». Eta oraindiño San Crisostomo berac contuan imini ezquero, eztedilla iñor agaitic miraritu, diño: «bardin ez ece, gueiago dala nolabait, »ta merituago pobreari Jangoicoaren icenean emotea, Jangoicoari »berari bere presonan baño: cergaiti ce, presonac berac, ta pre- »sonaren presenciac obeto datar ta beartuten dau bacocho, presente »eztagoanaren esanac ta aguinduac baño». Eta alan alde guieago, Jangoicoac aguinduten daben pobreari emotea, Jangoico berari emotea baño.

3. §.

Beragaitic bada ezta pobre esqueco ta Jangoicoaren icenecoa ecer бага бота bear, ez eta atean lucero dedarrez gogaituric euqui

bear. Bada esquecoaren dedarrac, ta deiac, eta ascotan berariaz bere buruaren argal jaustec, coitac, negar soñuac, erren eguiteac, eridac eracustec, adore baguetasuna, gose, ta premiñac adierazotec, gure biotzaren gogortasuna, otzatasuna, ta erruqui baguetasun acusatu ta salatuten dabe. Gu baguiña emoteco prest, pres-tuac, escu zabalac, contuzcoac, ta borondatetsuac, ez leuque esquecoac alango pensuric, asmuric; ta arteric asmatuco. Baldin pobrea bada maliciatia, bere bearrez, ta gure erruz da maliciatia, asma-guilla ac baño, guc artan falta gueiago dogu; bere vicitza ataretaco aimbeste asmu ta itzulpide eguitera beartuten dogu. Alan diño San Juan Chrisostomoc hom. 57. ad popul. «zure erruquitasun, »misericordia, ta caridade guichiac, zu biotz gogor, ta escu ichia »izateac, emoten deutsalada videada pobreari alango fingimentuac egui-»teco, bada bestela ecin ecarri zaitu limosna eguitera esqueco erru-»quigarri guizagaisoari».

Pobreari emongo deutzazunean, guichi edo asco emoiouzu bereala, prest, laster. Baldin doi doian bazagoz, guichi badozu, guichi ori gogo onaz emon eguiouzu: ta baldin aberast bazagoz, ganez, ugari, abundo badozu, emoiu asco. Jerusalengo templua eguitean, ta eguiñez guero bere, bacebillan obraren esquea; ta bazan atearan aldean bere ucha bat, limosnea gordetaco toqui, cepo ta ontzi bat, an bacoachac vorondatez gura ebana emoteco; orain bere gure Ele-xetan oi dan leguez.

Bada temploco ucha, caxa, edo ontzi (Gazofilacio cerichan) onetan aberatsac asco emoten eben, batac amar, besteac oguei, ta bacoachac al ebana, ta celan eucan: eta oneen artean eldu zan andra pobre bat, ta onec marai bi bacarric emon cituan. Jesu Cristo gure Salvatzalleac au icusiric, esan eutsen elexan egozanai, andra pobrecho ac gueiago emon ebala, aberats guztia baño. Cerren andra onec beretzat bear ebanetic emon eban, baña aberatsaai emonac emonic bere, franco guelditute jaque. Emon eguizu bad, dozunaren erara: bada a gaz da contentu Jangoicoa: baldin ezpadozu emotecoric; euqui eguizu damu, ezdozulaco gueiago; ta damu agaz batean, euqui eguizu vorondatea, baldin bacendu emoteco. Cergaitice, Jangoicoac beguiratuten badau bere emotea, baña gueiago vorondatea. Ez dabenac vorondateaz cumplietan dau; baña dabenac, vorondateaz batera bear dau cumplitu, bete, ta eguin. Eta eguin bere celan? ez eder erechitea gaiti, ez vaneriaz, ta ez mundua gaiti, ezpada Jangoicoa gaiti. Eta orduan bere, issil secretoan, iñoc eztaquiela, aalic ezcutuena; escoiac emoten dabela, esquerrac jaquin

eztaguian moduan, Evangelio Santuac dirauscun leguez. Eta albaliz, limosnea artuten dabenac bere, ez leuque jaquin bear, nondic jatorcan, ta nondic eldu jacan a ondasun edo mesedea. Bada orduan Jangoicoac berac, azqueneco egunean guztiac zure onra anditan, mundu guztiaren aurean aguertu, eracutsi, ta camporatuco ditu. Eta zuc bere orduan, orain dozun deseoa, ta nai gura, zuc eguiten dozuzan limosna, ta obra onac, munduac jaquin daguizan, cumplituco dozu. Bada orduan guztiac jaquingo, ta aguertuco dira.

Eta ezta asco, esque jatortzun pobreaki emotea; orrez gueiago, bein Jangoicoac zuri emon ezquero asco gueiago ondasun, informatu bear zara, itandu, ta jaquin, ea iñor bada errian pobre bearturic, premiñaturic, gose danic, sabel utsic dabillenic, lotsaz esquean ibilten azartuten eztanic. Eta guztien buruan, contu equi beozu, danez pobre gaisoric: cerren pobretasuna, ta gaisotasuna, gach bi dira. Alangoac dira alde guztiz on bearrac, lastima, ta erruquigarriac: alangoac socorrietea da merecimendu andicoa, ta ceruco gloria irabazteco, bai ta bere, mundu onetan dozuzan ondasunac segurututeco, aci, gueiagotuteco bide ona, zabala, ta segurua.

4. §.

Batzuc uste dabe, pobreaki emoteaz, pobretuco direala; eta uste uts ero onegaz dirautse esque datozanai, Evangelico bost Virginiac euren lagunei cirautseena: «zoace ortic, quen zaitece, billatu eguizue beste lecu baten, jazo eztidin zuei, ta guri falta eguitea»: Jangoicoac lagun daizuela: emoteac guichitu, urritu, escastu, ta laburtuten ditu gauza : eztoqu gueuretza bere sobra, lar, ez gueiegui. Eztabe gogoratuten onelangoac, pobreaki emoteac, ez pobretu, ezpada aberastu ta zorionduten dituela echeac; guichitu ez ece gueitu, ta ascotuten dituela ondasunac. Espiritu Santuac berac dino prov. 28. «Pobre beartsuari emoten deusana, ezta bearrean »edo premiñan arquiteco: emolle eztana azquenean bearturic, premiñaturic icusico da». Gueiago diño Espiritu Santu berac Prov. 11. «Batzuc euren ondasunac zatitu, ta emoten dituez, ta orrez guztiac »beti dagoz aberats; eta barriz beste ascoc euren gauzac emon ez »ece, besteenac ostuten dituez, ta orrez guztiaz bere beti dabilz »esquean, beti escas, on beur, ta premiñan». Dirudi, onec artuaz pobretu, ta besteac emonaz aberastuten diriala; garia ereinten dabenac leguez: ereina baño asco gueiago artzen dabe.

Amac umeari ugatza emotea leguez, da esquecoari emotea bere

Ama seiñari ugatza emonaz, eznetuten da; ez emonaz antzutu ta leortuten jaco bularra. Esan lei, ereitea leguez dala limosna emotea. Garauca ereinten da, ta escu betean piloca batu ta bilduten da Ereintean garau aci bacoachac, ta batutean buru beteac: bota iru edo lau garau, ta dacarz guero eunca. Baitabere da au urpuzuac leguez: ur puzu batzuc dira berariaz eguiñac, bean ondoan cimenduan iturria dabenac: gauza jaquiña da, onetarico pozuetaric uric ez atarea gaiti, eztala ura gueiago anditu ta aciten; eta atara arren bere, eztala guichituten; cerren ateraten adiña edo dun beste sortu ta jaioten da. Alan bada dira pobrei emoten daquienac bere; emoten daben beste orren beste emoten jaquee: Eta emoten ezpadabe, escu estu ta biotz gogorrac badira, eztira agaiti aberatsago eguiten, pobreago baxen. Cerren aserratuten da Jangoicoa, berac ain escu prestuaz zuri emonetic, emoz gura eztozunean.

Alan aserratu zan Evangelioac aberats cequen cuticiosoaren contra. Aberats au diño Evangelio Santuac Luc. 16. «ederric janci ta apainduten zan, ta jan edan andi beteac eguiten cituan»: ecin esan lei, onegaiti bacarric juañ zala infernura; bada ederric jancitea, ta mai ona euquitea, dirudi berez eztala becatu andia, beintzat munduac eztauco alangotzat. Bestetic, Evangelioac eztirauscu aberats onec beste faltaric eucala. Cergaiti bada condenatu zan? Adietan da condenatu zala, atartera esque etorri jacon pobre gose, billas, premian egoanari, ez eutsalaco bere mai ase beteric, asetutecoric, janariric, bear ebanic emon, ez eta jaramon bere. Andic bere burua, ta bere ondasunac galdu cituan. Andic beartu, ta probetu zan, ta ain premiña andira etorri zan, non azquenean, bere aoco miña ecetu, ba bustiteco, ur tanta chorta bat bere ecin euquiteco pobretasun ta beartasunera etorri zan.

Celan eguiten dituan galtzaera, ta atzerapen andiac, pobreari atzea emoteac; alan eguin daroaz gorapen ta zorion miragarriac, probe beardunari bere beartasun ta premiña estalduteco escua lucetuteac. Eta goragotute au, ta andic datorren irabacia galduten dau biotz gogorrac, limosna eguiteco, gogo ta vorondateric ez dabena. Eta eguiteco gogo daucanac bere, baldin berac bere escuz, vici dan artean, eguiten ezpadau, gauza jaquina da, irabaci aren parte andi bat, edo zatiric gueiena galduten dabela, onen ondoco urrengo Buruan aguertu, azaldau; eracutsi, ta adierazoco dan leguez.

17. BURUA

Celan limosnac, ta beste eguite on borondatezcoac bere, ceuc ceure escuz, edo bestearenaz, ceu bici zareala, ondorengoai ichi бага eguin bear dozuzan.

1. §.

Gauza ciur, seguru, jaquiña, ta bapere dudaric eztaucana da obe on ta probechuago, ta meritu gueiagocoa izango dozula, orain ceuc, bici zareala, ta osasuna dozula, ceure escuz pobreaki emoten deutzazunaz, guero ilteracoan edo eriotzaco orduan aguinguaz baño. Baña zuc oraingo, ta gueroco euqui arren ondasun andiac, orain bapere ez, ta guero iltera zoazanean, prestutasun andiac eguitemo gogoa dozu. Aberats zagoz, ondasun duna zara, ascoren jabe zara, eta baucazu bai vorondatea, ondasun orreetaric pobreaki ichi ta zatituteco.

Baña nos? Guero, iltera zoazanean; guztia emen nai ta naiez ecin bestez, ecin gueiagocan larga bear dozunean. Bitartean diñozu: neure ondasunac neuc gura dodaz gozatu, zaindu, maneatu, ta gorde: eztot oraindiño baguetu gura; eztot euroc бага guelditu ez billostu gura. Baña guero eriotzaco demporan, azqueneco ordenamentuan, ta testamentuan, aguinguco deutzac neure ondocoari nire ondasunen jabe izango danari, eguin daguizala nire descargu guztiac. Eta orrez gueiago aguinguco deutzac, onembeste señalatu ta icentaturic, pobreaki emon daguioentzat. Eta baldin Purgatoriora banoa bere (bada guichi doaz Cerura an sartu бага) bertatic bertati ta laster urteteco, onembeste Meza aterazo daguizala, ta beste obra on asco ene icenean nire ondasuneetatic eguin daguizala aguinguco deutzac.

Onelan diñozu eguingo dozula, bestearen bitartez ta escuz, ta ondocoaren contura, ta ceuc cerorrec bapere ez. Baña ez liteque obe eguite on guzti orreec, bici zaraan artean ceure escuz eguitea, ta orren bidez ta bitartez Purgatorioco lexi gorietara joan бага egotea, ece ez guero ara zoazanean erremedioa, ordea, ta quitusaria eguitea? Preso zareaneco erremedioac billatuten dozuz, ta preso sartututetic gordetan etzara.

Orrez gueiago; limosna, obrac onac, ta ondasunac guerocoen

contura ichiric, adierazoten dozu, atzetic ta urrinetic gura dozula, argui eguin daizuen. Cer esango cenduque, gau arrats ilun baten, pausu estu, gach, arriscu, pelligruzco baten igaro bear daben batec esango baleusquio bere otseñari, dabilella (sic) atzetic, ta atzetic, ta urrinetic argui eguin daguiola? Alan dira bada euren limosnac, eguicai onac, ta obra misericordiazcoac, eurac euren escuz eguin leiqueezala, bere ondoan, urrinetic, ta illezquero besteai eguinerazotecogogo, asmo, ta vorondatea dabeenac. Ori da, esan oi dan leguez: *usoac joan ta sareac an ifintea leguez.*

San Basilioc diño: orat. 14. de mort. et homil. 7 in divit. «eztabela »iñoc, il ondoco limosneaz, limosguillea izan dalaco, alabanzaric »izango». Obeto ciñaique, eta seguruago jocatu ciñei, baldin guero besteren escuz eguingo dozuna, orain ceurez, ceuc dacusula eguingo bacendu. Bada San Basilio berac diñon leguez: «ceure ondasun »guztiac edo zati bat eriotza osteraco ichi gura izan arren probeai, »nondic jaquingo dozu, edo noc oartuco deutsu, nos eta celan ilgo »zarean? Nor dozu ataco fiatzalle? Ceimbat dacusgu, uste baga, »bat batean, beingoan, verbacho bat eguin baga, Jesu bat esan »baga ilten diriala? Baita bere, sucarrac edo calentura andi batec »zorabiaturic, euren testamentu, manda, ta aguinduc asi, ta aca- »batu baga gueldituten diriala? Cergaiti bada gura dozu zuc bere, »menturaz ceure adimentuan egongo etzarean demporaraco, eta astiric bere, gogoric, ezaugueraric, cenzunic, ez bururic izango ezto- »zun demporaraco, ceure eguitecoa euqui, ta lucetu?

2. §.

Aurrerago goazan. Baldin orduan eriotza aurrean, cenzuna, astia, demporea, beta, ta epea baceunca bere, esan nei, zure orduco limosnac entero guichi vaho dabeela. Bada dirudi, ta esan lei, gura ta gura ezcoa dala, ta ez borondatezcoa: batez bere len al cenduala, berariac orduguño luzatu dozunean. Cerren orain ceure ondasunac eztozuz guichitu gura, ecin dispondu ciñeiz ataraco: bada dirudi, guero bere ilteco ustea, il bearra ezpacendu, etzenduqueezala ichico, ez euretariac emongo.

Orrez gueiago, zure gueroco, azqueneco orduco, guerorengo demporaco ondasun emoteac, dirudi, guztiz guichi valio dabela zuretzat. Bada zure ondasunetic, ta zure icenean eguiten badira bere aec gauza onac ta limosnac, baña ascotan eztozuz ceuc eguiten. Gaisotasuna jatorzunean, celan estura andian, larritasun, bildur

icara, ta pausu gachean igaro ta icusten zarean; eta orduco doloreac bere andiac direan, orduan ceure ondasun ta escu arteco gauzaz contu guichi eguiten dozu: cergaiti ce andiagoac aztu erazoten deutsue besteez. Orduan ceure ondocoac, ta an bertan aurrean dagozanac cerbait guraco dabe, eta celan bear dan, alan eguin daguiela ichiten deutseezu. Ain nequez ta penaz batu ta bildu cenduzan ondasunac; eta ain ardura andiaz, ta ain contuz gorde ta zaindu cenduzan aberastasunac ta irabaciac; guero ain nasaitasun, ta ardura guichiaz larguetan dozuz: len gorde ecinic, orain zabaldu ecinic: len estua, cequena, escu laburrecoa, ta ichia, orain barriz prestua, emollea, zabaltzallea, ta onguille andia. Orduan iñoc ecer badirautsu, au alabetan dozu; ta ascotan cer diñozun bere eztaquizula, baiez esaten dozu. Neure demporan onelangoa icusi dot. Eta alan, dirudi, orduan eguiten dozun guztia, bestec eguiten dabela, ta ez zuc. Icusi eguizu bada ea ce probechu, sari, merecimendu irabacico dozun, bestec eguiten daben onagaz.

Errazoiac diño Espiritu Santuac eccli, 14. «eriotzea baño len »eguioku on ceure adisquideari, ta dozun indarraren erara lucetu »eguioku ceure escua pobreari». Bein baten Santa Luciac, (Surio in vit. S. Lucia), erregutu eutsan bere Amari: guero eguingo ebana, guero beguira egon бага, egun beretic eguin eguiala, gaisoric ta eriotzaco esturan jarri bada, osasundun ta sendo egoala berac bere escuz bere ondasunac emon eguioezala pobreai. Baña eranzun eutsan Amac, orain oi dan leguez: ene alaba, ichozu oraindiño pusca apur bat; ni zartu nas, laster ilgo nas; eta orduan zuri dodan guztia largaco deutsut; ceuc eguingo dozu gura dozuna. Eranzute au bere Amac emon eutsanean, erago eutsan barriro bere alabac, cirautsala: ene Ama maitea: uste dot, dirudi, ta esan lei, eztala Jangoicoaren aurrean orren eder, gustu, gogoco, ta ondo erechia, norberac ecin gozatu daben gauza bat emotea, ta esquiñitea. Alan bada, emon eguizu Ama, sendo ta osasuna dozun artean, ceure ondasunetan aguintaritzta ta escuidea dozun artea, esan edo eranzun eztaizuen ilteracoan emoten dozuna, gura ta gurez, ta premiñaturic emoten dozula. Errazoi, conseju, ta adivide au enzunic, eguin eban Amac alabac gura eban guztia; ta berpetatic, guero beguira egon бага, berac bere escuz zatitu cituan bere ondasunac probeetara.

Orain menturaz emen esango dabe batzuc: au onela izanic, gaisso batec bere gaisotasunean, ta azqueneco ordenamentu, edo testamentuan eguiten dituzan aguintzeac, mandac, esqueñac, limosnac, ta beste eguite opac, eztabe ecer valioco, utsac izango dira,

alperric eguingo dira. Eguia da, valio dabela orducoac bere; baña lenagocoac ascozaz obeac dira, valiotsuago, sari-gai, ta mereci-mentu gueiagocoac dira. Alan iracasten dau San Juan Chrisostomoc homil. 10. in cap. 81 ad Doma. tom. 4. ceñec diño: «obeago, meri-»tuago, ta biotzeco prestutasun gueigo bazan bere, ceu ceuc ceure »escuz, vici ciniala, ta osasun oso sendoan cengozala pobrea soco-»rrietea; baña orrez guztiaz bere, len uts eguin badozu bere, eztai-»zula edola bere eriotaco orduan ichi, limosnac eguitea, edo aguin-»dutea: bada orduan eguiten danac bere, ez asco, baña cerbait va-»lioco dau, Jangoicoaz gomutetan zareala adietan emongo dau».

Osasuna dogun artean gueure escuz aleguiña eguin daigun; baña guero eguiteco gure urrengoen ta besteen escuz daguigun cerbait. Mundu au videzcoen ostatua da, ta igaroaz goaz emen.

Gure secula betico ostatua, erria, ta echea beste munduan dago. Eta bacoachac bere errira, ta betico euquico daben eche ta vici-lecura biraldu daroa al daguiana aurretic; eta bai guero ecer gueldituten bajaco, bera doianean, bera gaz batera daroa. Alan guc bere eguin bear dogu. Orain osasunean gareala gueiena, ta guero gaisso demporan ta eriotzaco orduan bere, al daguiguna eguin bear dogu. Biraldu, ta aldatu daigun aurretic demporaz ta lenagotic, ta daroagun gueugaz bere.

Baña orain limosnac ta beste misericordiazco, edo erruquizco obrac, ta vorondatezcoac ichiric, eztagoalaco euroetan ain pelligru andiric, verba eguingo dogu aurrengo Buruan obra justiciazco, premiñazco, concienciazcoen ganean; eta eracutsico dogu, ce obligaturic, ta bearturic gagozan, gueuc gueure escuz eguitera, ondocoen contu ta ardurara larga бага.

(Jarraituco da).

GUEROCO GUERO

(Jarraipena)

18 BURUA

Obra justiciazcoac, concienziaz zor dozuzanac ondocoai ichi бага ceuc eguin bear dozuz.

1. §.

¿Baldin obra misericordiazcoac, caridatezcoac, celangoac direan pobreak on eguitea, billosac jancitea, gose egarri danari jatea ta edatea emotea, bacoachac eta norberac bere escuz, bici dala, irabaci andiric euquiteco, eguin bear baditu: ceimbatenaz bacoachac bere escuz, urrengo ondocoai ichi бага, eguin bearco ditu obra obligaciñozcoac, justiciazcoaz conciaz zor dituanac? Celan dirian, gauza ostua biurtutea, zorrac quitututea, eregui dituan testimonio guzurrezcoac osotutea, eraguin dituzan calte, ta gaistaqueric erremedietea?

Baldin obra misericordiazcoac, ta borondatezcoac ceuc ceure escuz eguiten ezpadozuz, ez besteai eguin eraguin, eguia da, eztozula orduan merecimenduric izango, baña ez becatu mortalic bere. Bada obra misericordiazco edo erruquizcoac, agaiti deituten dira misericordiazcoac, ta ez justiazcoac, cerren dempora beartuan, ordu estu ta premiñazcoan baño, ez gagoz bearturic aec eguitera. Baña obra justiciacoetan, bear bearrac dirianetan, bestela vervatu bear dogu. Bada euroc cumplitu ta betetara bearturic gagoz becatu mortalen pena pean.

Eta eztozu ez uste izan bear, ondocoen tontura ichiaz cumpletian dozula, ceuc orain badozu ce gaz. Ez eta urrengoiari ce gaz pagatu señalaturic, icentaturic, ta apartaturic. Bada esan oi dan leguez *jan leiz otsoac ardi contatuac*: alan zure urrengoac ostecoac, atzerengoac, bere artu lei beretzat, zuc señalatu deutsa zunetic. Eta cegaiti

ibilli bear zara señaquizunetan, ta besteai concienciaco cargu carga emoten? Ori liteque, ceu condenetea, ta besteri condenetaco videa emotea. Ceuc zor dozuna, ceuc pagau eguizu. Ceuc eguin gura ezpadozu, celan bestec eguingo dau zugaiti?

Esango dozu, ez dot, baña, ce gaz pagau. Baldin ezpadozu, ecinac eztau legueric: orduan etzagoz bearturic pagatzera, ecinac dirauan artean. Ez eta ez zagoz obligaturic pagatzen, baldin artzecodunac berac quitu parcatuten badeutsu. Orrez gueiago zor deutzazunac berac, ez ecin bestez gura ta gurez, ezpada bere nai guraz, ta borondatez ichadon ta epea emoten deutzunean, orduan luzatu ziñei pagamentua, epe edo dempora artaraño, baña ez gueiago. Pagatu al daizula, pagatu бага, jabearen vorondatearen contra ondasuna euquitea, becatu da. Eta au bardin adietan da zor jaquina gaiti, eta autortu, declaratu, edo aguertuaz, cein gauza ostuaz, ixilic eroanaz, consejuz edo langunduz besteai lapurreta eguitemo videa emonaz. Eta cein batean cein bestean pagatu bear da iñori quendu jacona.

Eta ezta ez asco, autortu ta aguertutea zorra; ez eta guero ceure ordenuan edo testamentuan, ilteracoan, ta azquenean, biurtuteco, quitutu, ta paguetaco gogo, ta vorondatea euquitea. Bada baldin albadaizu, ceuc vici zareala aalic lasterren, ta bertatic pagatu bear dozu ceure zorra; bai ta biurtu bere gauza ostua, ta vide baguez artua, ezcutatua, quendua, ta deunguero eroana, dala tratuan, dala saldu erostean, dala pisuan, neurrian, trampac jocoan eguiñaz, ta beste olango gaistoz calte eguiñaetan: gai onetan ezta asco ondo-coai cargu ichitea.

Navarro Doctoreac diño manual. restit. cap. 17, «ilte orduan, »berac pagau al daguiala, pagau бага bere urrengoai testamentuan »zorrai eranzuteco, ta ostua biurtuteco ordenamentua ichiten deutzanac, deunguero eguiten dau, ta estoa seguru bere conciencian »mundu onetatic bestera». Beste bein diño jaquitun onec: «zordun »dala daquienac, ta justiac biurtutera beartu artean, pagau gura »eztabenac, becatu mortalean vici da.»

Batzuc becatutzat badauquee bere, gauza ostua paga zaga euquitea, baña ezteriche ta eztauquee becatutzat zor jaquina ta aitortua lucetutea. Esan daroe: baquit, ta baqui jabeac bere, zor deutzadala, autortuten deutzat, ezteutzat ucatuten, ta badot paguetaco bere gogoa, ta vorondatea. Derichazu, autorturic, ta paguetaco gogoa euquiric, aimbeste gaz cumpletan dozula. Baña engañetan zara; bada bataz gogoa bera ezta asco, ez autormena bere;

cerren zure gogo, ta vorondate onagaz probechu guichi izango dau jabeac, pagamenduric eztanean. Eta besteti, osasun sendoan pagau al dabenac, gaisotu edo il arteraño eguin gura eztabenac, aditzera emoten dau, baldin gaisotasunic ezpaliz, ez eriotzaric, contu guichi artuco ebalá. Eta au dacusgu alangoetan; bada gaisotasunetic igues eguiten badabe, eztabe jaramoten, ta uste dabe aldi atan ta barriro gaisotu artean, libre ta seguru dagozala.

2. §.

Zuc gura dozu, ceuc eguin bear cenduan descargua, ta eguin eztozuna, zure ondocoac eguin daiela. ¿Baña uste dozu, zure dirua, edo ondasuna, zuc zeure ondocoari ceure zorrac ta obligaciñoac paguetaco ichiten deutzazuna, ez jacola zure ondocoari bere, zuri laimbeste on, gozo, eder erechico? Eztozu uste? Eztozu gogoratuten, zuc leguez ac bere bere demporan gozatu guraco dabela? Eta esan bere bai bere artean: niri neure aurreroacoac ta lengo igaroac ichi eustan ondasun au, vide baguez, ta deunguero beretu eban, ta orregaitic bere ez eban biurtu ez quitutu, beti berac equi eban. Bada ez nas ni bere a baño beartuago biurtutera. Eguia da, ac niri bere ondocoari leguez aguindu eustala, biurtu neguiala: bada nic bere alanche aguiduco deutzac nire urrengoari, seniparte euquico dabenari. Baña bitartean, ni ere aurrengoac leguez, nic bere gozatu gura dot, ta equi neure demporan. Beguira emen, celan batac bestiari ichiric, eztan paguric, ez biurreraric secula eguiten: bai ta andic ara, celan ceure burua galduten dozun, ta ceure ondocoac bere galduteco pelligruan ta videan imintzen dozun. Bada pelligrua da, ac bere, zuc baño gueiago jaramonta quitutuco eztabera. Ay eta cembat meza, ceimbat sufragio, ta arima—cari, ceimbat bederatzuurrun, ta urtebeteco, ceimbat onra memoria, ta testamentuco aguinduac dagozan eguin ta bete baga, batac besteari ichiric, ta dirianac larga eguinic!

Emen dator ederto San Antonino Florenciacoac San Pedro Damiano gaz dirauscuna: Damian. ep. 5. C. 8. S. Antonin. 2 part. sum. c. 1 §. 5 «diño bada, bein guizon santu batec icusi ebalá bere espi-rituaz, infernuco suaren erdian escalera bat; ta escaleraco lenengo »mallan edo pausuan Conde bat, Jaun andi bat. Eta guero icusi »zazpi Conde etorqui berecoac bata bestearen semeac ondocoac edo »citala beste urrengo herederuac, escalera atan egozala». Eta celan lenengo Condeac bere condetasuna, maiorazguia ta ondusana vide

bagez ta deunguero eroanic ta bereturic, cucan, ta il zan biurtu baga egoquion Jabeari; beste orren beste eguin eban bere urrengoac, bigarrenac, irugarrenac, ta zazpigarrenac; batec bere ez eban satisfaciñoric descarguric eguin; eta alan guztiac batac besteen atzean ta jarraian condenatu cirian.

Auxe ber berau jazoten da egunean egunean gente batzuen artean. Eguiten dozuz lapurretac; vide bagez eroanic ta ceureturic dozuz ondasunac: eta zuc edo eztozu jaramoten, edo ichiten dozuz paga zague ceure seme edo ondocoen esperanzan; eta bai ac bere besterenean, eta alan beste urrengoac bere: eta andic ara, batac besteari ichiric, ta guztiac largaric, ichi oi dira iños cumplidu, ta quitutu baga.

Ez eban ez ori eguin Zaqueo aberatsac ciñoanean Luc. 15. «Jauna »neure ondasunen erdiac emoten deutedaz pobreai, eta baldin iñor »engañatu badot, biurtuten dot lau bider gueiago». Eztiño *emongo dot*, ezpada *emoten dot*, orain, bertati, queroco ichi baga. Eta iñori ecer quendu badeutsat, ori bere neure escuz, vici nasala, gaisotu baño len, neure ondoco ta urrengoai ichi baga, *biurtuten dot*. Nai vorondatezco obrac, nai concienzazcoac berac bere escuz eguiten cituan. Eta alan eguin bear dau bacoachac etorquizonetan ibilli baga, baldin gura badau merecimendu andiric erdetsi ta irabaci, ta bere conciencia segurantzaz segurutu.

Iracurri dot, bein guizon batec cituala iru egazti aztore edo azor derichanac, beste egaztiac escura ecarten equien eiztari guztizcoac. Bere azqueneco orduan aetaric bata ichi eban zor batzuc paguetaco; bigarrena bere seme batentzat; ta irugarrena arimarentzat mezac aterateco. Aror non guero andic laster egazti onetaric batac igues eguin eban egaz, ta etzan gueiago biurtu, ez icusi, ez aguertu: orduan esan eban semeac: igues joanzan egastia zala, bere aitac, mezac aterateco, ichi ebana. Cein guichi esan eban, beretzat ichi ebana zala. Etzaita ceure ondocoen esperanzan, icharomen, ta ac eguingo daben ustean fiatu: bada baldin ceuc, vici zareala, ceure arimagz conturic orain zepadozu, ta ceuc eguinico utsac, ta vide bagueac, ceuc erremediatu, quitutu, ordetu, ta osotuten ezpadozuz, ez eguizu uste izan, ez sinistu. Guero zure ondocoac, urrengoac, ta gueroac, ceu ceuc baño obeto eguingo dabela.

Guztioc gura degu salvatu, guztioc nai degu Cerura joan; ta guztioc dogu icharomena; baña icharomen utsa, esperanza alperra, ta ustez probechu guichitacoa dabe araco euquiric cegaz, eranzun bague zorrai ta gauza ostuai, eguin baga, ondocoen tontura larga-

tzen dabenac. Bat dogunean, bi gura doguz; bi ditugunean, iru. Ondo edo deunguero: artez edo oquer: zucen edo nacur, atseguin ta gozo eguiten jacu artutea, aci, ta gueitutea ondasuna: baña gach, neque, ta aldas gora, quichitu, laburtu, ta biurtutea: onetan min artuten da: garratz derichagu, atzerapen andia emoten dau. Baña min ta pena artuco bada bere, biurtu bear da, quitu bete bear da. Eta obe da, bategaz Cerura joatea, amarregaz infernura baño.

Eta obe bere da, ceure umeari, edo ondocoari ichitea guichi ta on, ece ez asco ta deunguero. Guichi onec, ondo irabaci onec, bacochari zor jacona emonic, ta osoturic, gueldituco dan apur zati guichi au, aci gueiagotu ta ascotuco da: baña bestela, guztia galdu, laburtu, ta guichituco da: irugarren belaunecoetara guichi edo ecerbere elduco ezta: cerren gauza ostua da sitsa, edo sagar ustela leguez, ceñec alboco oial ta sagar on osoac galdu daroaz.

Beguir bada orain, ta gogoratu eguizu, ea zorric edo besteren gauza deunguero eroanic dozunez: Bada oneec eztira vorondatezcoac, ezpada justiciazcoac, bear bearrac, nai ta nai ezcoac, concienzazcoac; eta ceuc ceure escuz orain demporaz, ta mugonez besteen beguir egon бага, pagatu eguizu, amatau eguizu. Onelan eguinic, ceure umeac ta ondocoac arriscu andiric ateraco dozuz; eta ceu bere, lenagotic descarguac eguinic, atseguin andi baten, ta salvamentuco videan, orain ganic jarrico zara.

Ez eguizu aztu San Agustinen esate au: *ezta parcatuten becatua, ezpada biurtuten gauza ostua*. Beste becatuac, ondo confesaturic parquetan dira; baña au bere oñean gueldituten da, al daizula, biurtuten eztozun artean. *Errestituciñoa*, edo *condenaciñoa*: milla bider dei au enzuten da Pulpitutic, baña gueietan alper alperric; ostuten da, baña marai baten valio biurtuten ezta. Emon oi dan iguesbide ta achaquia da, esatea: jauna ecin dot, Baña celan al co dozu, zu darabiltzuzan vaneria, soñeco eder costotsuac, jan edan gueiaiguaiac, jocoac, obra barri bear bearrac eztirianac, ta beste milla onelaco?

O ceimbat arima sartuten dituan deabru gaistoac sare, amu, ta laquio onetan! O ceimbat arima irunsi dituan infernuac, bacochari berea ez biurtutea gaiti! Eztabe valio errezu luceac, mezenzuteac, limosnac, barauac: utsac ta guzurrezcoac dira confesiño ta comuniñoac, ta eguin arren penitenciaric arrigarrienac, eztago zureztat salvaciñoric, al daizula biurtzen ezpadozu vide baguez quendua, ta ostua. Biurrera au eguin bear dozu, ez ceuc gura dozunean, ezpada ceimbat lasterren ta prest. Ecin badozu beingoan guztia: zatica

aldaizuna, ta guero ganecoa. Bestela, conciencia charrean, ta condenetaco ondameduan zagoz.

19 BURUA

Ceimbat calte eguiten daben juramentuac, ta juramentu eguïteco ecan-duac; eta celan bear dan ceimbait len oituzco usadio au larga.

1. §.

Celan gure lenengo Aitac, gure naturaleza au bere becatuaz orbandu, ezaindu, arrazatu, ta gaisotu eban, andic gara asarre-corrac, senticorrac, ta on bearrac. Andic gara, ontasunera baño gaistaqueriara, ta donguetasunera jausiagoac, macurtuagoac, ta emonagoac. Andic dogu adimentuan itsutasuna, memorian argaltasuna, vorondatean malicia. Andic eldu bere da, guzurrac esatea, altar ez sinistutea, batac besteagan segurantzarc, confiantzaric ez euquitea, ta beti sospecha ta bildurrean ibiltea. Eta au calte aundia da, alcarren artean vici bear dabenentzat; eta ain andia, non beti alan segurutasun, fidancia бага vicitea, ezta vicitea. Bada calte andi au erremediateco, idoro eban Jangoicoac vide bat; cein dan juramentua. Dacutsunean, ezteutsuela sinistu gura, ta bear danean sinistu zaguïcen, eguin ciñei orduan juramentu eguiaz ta premiñaz: ecarri ciñei, ceure esanaren aguertzalle edo testigutzat Jangoicoa, guzurric esan ecin leiquena, ta gauza guztien barria daquiana. Eta onelan testigu onegaz batera emon daguien fedea, ta sinistea diñozun esanari. Onetaraco esan eban Jangoicoac: deuter. 6. «Ceure Jangoicoaz bildur izango zara, eta eguingo dozu aren icenaz »juramentu».

Eztozu eguin bear juramentu jainco falso uts guzurrezcoaz; curren atan vide baguea eguin ciñeio Jangoico eguiazcoari, beroni dagocan onra; besteri emonaz. Bada juramentu eguiten dozunean, dacartzu Jangoicoa ceure esanaren testigutzat; ta onetan adierazotzen dozu, Jangoicoa dala eguiatia, mena, arteza, guztia daiqueana, ta daquiana, eta izanic au onra andia Jangoicoarentzat eztator ondo alango onrarc besteri emotea. Eguia da eguin leitequela juramentua Ceruaz, lurrac, santuaz, ta beste criaturaz bere aei ez jaque, Jangoicoari dagocan onrarc emoten; alango augrric eguiten; ta egui-

ten bada aec aitaturic, ta icentaturic juramentu; ori da Jangoicoaren criatura miragarriac direan aldetic.

Dirudi, orain legue barrian ecin juramenturic eguin leitequela iñolaco, ez iñogaz: bada Jesu Cristoc dirauscu Evangelioan Math. 7. «Esan beguie besteac gura dabena, baña nic dirautsuet iñoscotan juramenturic eztaguizuela». Onen antzera ta erara diño Santiago Apostohrac: Jacob. 7: «Guztien gañetic erregututen deutsuet, neure anaje »maiteac, juramenturic bapere eztaguizuela, ez ceruaz, ez lurraz, »ez bestez; eta izan bedi zuen verba-eguiacuna: ez, ez, bai, bai, ez eod »bai». Bada orrela, dirudi, eztala iños juramenturic eguin bear. Alan da, eguia da, ta alan dirudi. Ezta juramenturic batere eguin bear premia eguiacoa eztanean, ta eguia bestela probau al ditequenean. Baña premiña danean, ta eguia probau ta baiezuteco beste videric eztanean, eguin diteque juramentu. Bada juramentua bere etorquiz, berez, ta izanez, Jangoicoa onratuteco ichi zan; ta bere finez, ta zucenvidez ordenatu zan, eguiari indarra ta valioa emoteco; auciac aldeguteco; diferenciatic, dudac, bada ezpadac erabaguiteco, acabatuteco; baquea sortu, ta sartuteco; ta aserreac ebaguiteco. Orregaitic diño David santuac psal. 52 «*alabatuac izango dira*, Jangoicoaz »juramentu eguiten dabeenac». Enda San Pablo Apostoluac diño: hebre. 6. «*guizonac, eurac baño andiangoaz eguiten dabe* juramentu, »ta orregaz acabetan dira euren arteco disputac, diferenciatic, ta »auciac, juramentuaren bitartez»: cerren juramentu emon ezquero, eguiaczu ezquero, auciraco lecuric eztago.

Beragaiti gauza ona, ta santua ta Jangoicoac berac ordenatua da juramentua. Baña orrez guztiaz eguin lei becatu juramentuan. Bada gauza ona ta ecin gueiangoan santua bada bere comuniño veneragarria artutea, baña adietan da, ondo ta santuro errecivietea, eta ez bestela. Alan da bada gauza santua ta ona juramentua bere, baña ori, ondo eguiten danean, eguiac, gauza onaren ganean, ta, premiñaz eguiten danean.

2. §.

Juramentuac ondo, zucen, ta bear dan leguez eguiña izateco, iru gauza, iru lagun, ta condiciño bear ditu; eta dira: eguia, premia ta ona edo zuzena. Alan diño Jeremias Profetac cap. 4. Lenengo, juramentua bear da eguin eguiac, ciur, ta seguruzco eguiac, eta ez dudac. Bada bestela eguiten dan juramentua, dan gauzaric chiquer ecer ecer baten garrean izan agaiti bere, becatu mortala izango da.

Guzurraz juramentu bat eguitea, munduac alangotzat ezpadau

bere, becatu andiagoa da, lagunaren ondasuna ostutea baño, desonesqueria bat eguitea baño; bada juramentuac Jangoico bera bere presonan ucututen dau, eta beste becatuoc ez jacoz aimbeste eldu ta urreratuten. Imini balegui Erregue batec leguea, viciaren penan eztaguiola iñoc iñori belarrondocoric emon; ta orrez guztiaz, jazoco balitz emotea; alangoac bide baguea eguingo leusquio Erregueri; bere legue, edo aguindua ausi ebalaco. Baña oraindiño andiago eguingo lausquio, Erregue berari bere presonan emonic. Alan da, bada, guzurrez juramentu eguitea: atan Jangoicoa bera bere presonan ucututan da. Bada Jangoicoa aitatu ta icentatuaz, guezuraren aitor aguertzalle, ta testigutzat ecartea da: eta au da becatu andia, ezaina, ta lotsabaguea. Beragaiti bada, juramentu eguitean, contuz, ta ondo beguiraturic eguin beozu; eta beti eguiaz, beti ceure ustez ciur ciur daquizula, dudaric бага zagozala.

Bigarren bear dana, da, premiaz ta bearturic baño ez juramentutea: ezta asco eguiaz ta eguiaren ganean eguitea; orrez gueiago, beguiratu bear da, eztedilla eguin alperric, utsean ecerezqueriaren ganean, aurrera ta atzera beguiratu бага, aidean, ta ganora бага. Juramentuaz valiatu bear da, purgaz leguez. Purga garratz mina ecin bestez, gaissoric zagozanean, premiña dozunean baxen artuten eztozu; ta orduan bere alic guichiena; eta baldin bera бага igaro albadaizu, eztozu artuten. Alan eguin bear da, bada, juramentuaz bere, ecin gueigoan, premiaz, bearturic, ceure fama ta onrea joatzunean, justiciac atara beartu, ta zacartzanean. Cergaitic ce bestela, ez edo bai asco danean, esate bacarrac valio dabeen, juramentu eguiten badozu, eguiaren ganean balitz bere, becatu veniala edo labere edo guichienez eguingo dozu. Ezta idoroten eguin ebela San Pabloc eguño juramenturic, ezpada escriptuz edo paperean. Cerren escribietan dan gauza obeto pensatuaz, ta gogoratuaz ifinten da, bereala solasean esaten dana baño: bai ta bere, atan eguiaz ta premiaz eguin beardozu juramentua.

Irugarrena: ezta ez asco eguiaz, ta premiaz, juramentu eguitea, bada orrez gueiago, eguin bear da gauza onaren, ta justuaren ganean, ta ez gach ta deunguero eguiteco asmoan. Eguiten dozunean juramentu, ausi bear deutasula persona bati burua, edo beste gais-taqueria bat eguin bear deutasula, gai onetan becatu eguiten dozu alango juramentua eguiteaz, ta beste becatu bat a juramentua cumplietez juramentu char au eztozu cumplitu bear. Bardin, juramentu eguiten dozunean, gauza on batzuc ez eguiteco; pobreari ecer ez emoteco; iñori ez ecer ordeaz emoteco; Elexa Santeac bear-

tuten zaituenean baño ez barauric eguiteco, edo astegunean mezaric ez enzuteco, becatu eguiten dozu onetarico juramentua eguinaz ta etzagoz cumplietara bearturic, ta obe da ez cumplietea.

Baita bere, juramentu eguiten badozu, ecerbere valio eztaben gauceen ganean, ta euretaric ezpadator calteric, ez eta cumplituaz probechuric, celan dirian, maian jarritean, etzareala lenengo jarrico; echean sartutean, etzareala aurrezco sartuco; edatean, eztozula lenengo edango; onelango juramentua eguiteaz, eztago becuric, beintzat mortalic, ez eta ez cumplitzeaz bere. San Pedroc esan eutsan bene benetan, juramentu eguinic leguez Jesu Cristori: Joan. 13: «zteustazuz secula niri oñac garbituco»: eta orrez guztiaz, ichi eutsan garbituten; ta ez eban orretan becuric eguin. Bada onelango juramentuetan emoten da aditzera, gueure aldetic dagoanaz, cortesiaz, alan gura guenduquela. Baña ichi guiñei gueure burua ventutera, becuric бага, San Pedroc ichi eban leguez.

Eta juramentu batzuc beguiratuten daben leguez orain presenteco gauzai, ta beste batzuc etorquizunecoai ta guerochoai, guztietan bear da eguia. Eta etorquizunecoac eguin bear dira, gauza onaz, malicia бага, engaño бага eta cumplietaco usteaz, gogoaz, vorondateaz, baldin cumplitzeaz calteren batzuc, iñoc len uste eztabenic, sortu ta aguertuten ezpada; Herodesec juramentu eguin ebanen, aguertu, jazo, ta guerta zan leguez.

Herodesec, venturaz gogoan gachic ez ceucala, esquiñi, opa, aguindu ta promestu eutsan nescacha dantzari bati, emongo eutsala, escatuten eutsan guztia. Eta orduraño ondo egoan juramentua. Baño aror non guero escatu eutsanean San Juan Bautistaren burua, galdu eban juramentuac indarra; etzan bete ta cumplidu bear. Gira beste juramentu asco, batzuc cemaituzcoac, edo menazuac eguinic; beste batzuc maldiciño, edo biraozcoac, gurazoac euren umeai, nagusiac euren otseñai eguin daroaqueezanac. Guraso ta nagusien birao oneec beti dira becatu, adivide charra, escandaloa, ta becuraco videa emoten deutseclaco. Bada andic icasten dabe umeac bere biraoac, añenac, madaricaciñoac, ta infernuco verba-cuntzac esaten: ta aregueiago, gurasoen biraoac gueienean edo beti elduten dira umeetara, gueldituten dirialaco madaricaturic, Noeren lloba Canaan madaricaturic, guelditu zan leguez.

3. §.

Juramentuan dan gauzaric char deunguena, galdugarriena, arriscu, ta pelligruzcoena da, onetaraco artuten dan usadio, ta ecandua:

premiña baga, eguia ala guzorra dan beguiratu baga, maquilla bat edocein jo, ta astinduteco escuan beti darabillana leguoz, aoan juramentua, verba guztietan juramentua erabiltea. Ez, esta bai asco dan lecuan, verba bat esan ta enzuteaz guztia eguinic egoana, nor ezta larritu, bildurtu, icaratuten enzunic: Cristoren pasiñoa: Cristoren gorputza; Jangoicoaren odola, ta beste onetaricoac? Nori ez jacaz buruco ulleac laztuten? Espirituac berac diño eccl. 25: «Juramentu asco eguiteac; beti biraoca egoteac laztuten ditu buruco »ulleac; eta cristiñau onac alangoric ez enzutea gaiti, belarriac ichiten »dituez, burua beste aldera biurtuten dabe».

Juramentu asco eguitea, beti biraoca, ta erneguan egotea infernuco usantza da, ta infernuan eguin oi dan verbacuntza madaricatua da. Bacocha bere verba-eguicunan ezagututen da, nongoa dan: frances verba eguiten badau, franciacoa dala: espaiñoles verba eguiten badau, espaiñarra dala. Onelan bada, bacocha bere madaricaciño, birao, ta añeneetan da ezagun nongoa dan, infernucoa dala. Eta San Pedrori, bere miassua ucatu ebanean, cirautseen leguez Math, 16 «eztozu cer ucatu, Jesusen discipuluetarico zara, zure »verba eguitean agiuri dozu, ezagun zara». Alan esan lequiquio biraoguille bati, ernegari bati, juramentu ta madaricaciñoa darion bati: zu aetaricoa zara, infernucoa zara, erneguan, ta biraoan adierazoten dozu, ezagun zara. Bada ori da infernuco verbacuntza, betico soñua, an ta angoen artean usatzen dana. Infernuan dagozanac, ecin sufrituric ango min andi garratzac, pena ta naibague latz arrigarriac, beti dagoz ernegatiric, gogaituric, birao ta maldiciñoa: alan dirauscu San Joan Evangelistac apocal. 8. «pena ta ne»queac estuturic, jau ta egun dagoz biraoca Jangoicoaren contra».

Cristiñau onac, virtutetsuac, Jangoicotiac oitu ta ecanduten dirian leguez orainganic emen lurrean, guero Ceruan eguingo daben oficioa, eguiten ta icasten, Jangoicoa alabatzen, ceruzco verbac esaten: alan infernuraco videan dabilznanac bere, asten dira orainganic, infernuco oficioa eguiten, erneguac, biraoac ta madaricaciñoac egozten, ta ezarten.

Icusicuzuz guraso ta ugazaba ascoc, laquetu edo ichiten deutseela euren seme alabai, otseñai, servitzariai, gura dituezan birao, ta, añen guztiaac esaten, artan damuric, ta lotsaric artu baga, arpegui ilun itsal bat eracutsi baga, ta ascotan ontzat artu ta enzuten dituezala, castiguric emon baga, eta eragotzi baga. Oneec, ta onelangoac dira Escrivau Fariseoac leguez, ceintzuc laquetu, ta gura izan eben, eguin eguioezala Jesus gure Salvatzalleari, ta aren icen

santuari echeoac ta beste guztiac, gura cituezan injuriac, irainac, burlac, ta menosprecio guztiac. Fin gaistoaz eguin eben oneec, ta alan ogingo dabe, alangoac dirianac bere.

Infernura joateco señale andienetic bat da, juramentu, ta biraoac eguiteco ecandu ta usadioa euquitea. Usantza au dauquenac, badauque bere lotsea beste becatuac confesetaco, baña ez papere lotsaric, atzerapenic, ez arduraric, biraoac esan dituela confesetaco, aitortu, ta aguertuteco. Alangoac confesetara datozanean, ta itanduten jaquenean, ea ce becatu eguin daben: bertati, vaneriaz leguez, ta onra balitz leguez, juramentu ta biraoac iminten dituez aurrez aur lenengo asitean. O Jangoico maitea, zuc begui onez beguiratu eguezu, ta erremediatu eguizuz alangoac: ucutu eguizu euren biotza, ta arguitu euren adimentua, ezagutu daguien bein edo bein euren ecandu charra, bada bestela eguindau aenac, galduac izango dira.

4. §.

Jangoico beraren onra, ta bere icen santuarena ain dabiltz batera alcaturic, baturic ta ur, ce, baldin Jangoicaren onra ifinten bada legueco lenengo aguinduan, edo mandamentuan; bere icen santuari dagocanaz, verba eguiten da bigarreanean. Andia da Jangoicoaren icen santu adoragarriari zor jacan onrea, eguin bear jacan agur buru macurte ta eguin bear jacan alabanza, ta andizqueta veneragarria. Beraz onela, andia, ezaina, ta lotzagarria izango da, bere icen santua, utsic, alperric, premiña бага, ganora ta lotsa бага, eguiaz ala guzurrez dan conturic eguin бага, erabilteaz eguiten dan becatua.

Bacencus, guizon batec mezaco caliza aldaretic arturic, bertan edoceini, aguri dirian arlote, prestuez, billau esquean dabilzenai, ta beste eragutzico gendeai emoten deusela cantoi, ta ardantegui guztietan edaten, cer esango ete cenduca? Bertati suac arturic esango cenduque, ori zala luterotasuna, ta heregiaren antzecoa, gauza deungue ezaina, ta eztaquizula ce castigu ordenatu bear lichaquion alangoari. Bada caliza baño gauza andiango, ta onra gueiango zor jacona da Jangoicoaren icen santua. Eta caliz bat orrela darabiltenac castigu latza mereci badau, cer zorco jaco Jangoicoaren icen santua ain sarri, ain ardura, ta lotsa guichiaz, ain alper utsic, ta contu guichi eguinic, erabilteco ecandu deunguea dabenari?

Juramentu eguitea da, diñogun gauzaren bat sinisterazoteco ta baieztuteco Jangoicoari deitutea, icentatutea, aitatutea, Jan-

goicoa aguertzalle, testigutzat ecartea, ifintea. Eta baldin diñozuzan verba simple, alper, acerezqueria guztietan, deituco bacendu Erregue, edo beste Jaun andi errespetagarri bat testigutzat, merceduco bacenduque emon eguizun edocein castigu, darabitzulaco alango persona ain estimaciño ta contu guichian: cer merecico dozu, eta ce castigu ondo etorrico da, orretaraco, ta gomutaciño aitatze, ta icentaciño guztietaraco, Jangoicoa bera, Erregue guztien Erreguea testigutzat dacartzunean, juramentu eguiten dozun bacochean?

Ecín esan lei, cen andia ta ezaina dan atan Jangoicoari eguiten jacon bide baguea, iraina, ta ofensa; eta becatariac berac bere buruari dacarquion calte ta zorigacha. Agaiti diño Espiritu Santuac ecl. 25. «etzaita oitu ez eandutu ceure aoan sarri erabilten juramentua, bada jausten asco, beaztopa, ta arriscu dago orretan». Verba ta barriqueta asco eguin daroanac, euqui oi dituan leguez peligruac, batean ezpada, bestean bere verba larretan uts eguiteco, ta videz campora ibilteco; alan juramentu asco eguiten dituanac bere, beguiratu baga, ardura, ta conturic baga, dauco pelligrua juramentu batzuc donguero eguiteco. Adiña pelligru ta arriscu dauque, ece, onelango eandua dabenac, beguiratu baga eguiatz ala guzurraz dan, prest ta erabaguiac dagoz, eguiaren ganean leguez, guzurarren ganean juramentu eguiteco: onelangoac juramentu eguiten daben bacochean, becatu eguiten dau, ta infernuco videan, ta ondamen-dian bere burua ifinten dau.

Orregaiti Salomonec, ondo equizanac leguez, juramentu eguiteco eandua ta usadioari darraiozan calteac, esan eban eccles. 23. «juramentu asco eguiten dabena, gachez, gaisotasunes, zorigachez, »becatuz, ta gaistaqueriaz beteco da, eta ezta aren echetic alde eguingo »zorigacha, an izango da jazoera ta guertaldi charra, idoro ta aurquituco da bear eztana». Eta alan contuan bagagoz, ta baldin ondo oartuten badogu, enzun ta icusico dogu, persona ernegariac, biraoguillac mundu onetan bere jazoera deungue asco euqui daroela; ta ernegu onee dacardezala beste becatu ta donguetasuneetan jausi ta ondatutera, eta azquen adu gaistoco bat equitera.

5. §.

Becatu andia, ta ondo andia, ezaina, ta provechi baguea da juramentua, ta juramentu eguiteco eandua, ta usadio citela. Oraindiño ostutea, ta desonesqueria baño bere ezainago dirudi: becatu oneec eztira ain mirarituteco, cerren euroetan atseguinen bat, gustu,

ta provechuren bat aurquituten da. Baiña juramentuan ezta provechuric, atseguintasunic, ez gusturic.

Baita bere gauza desonragarria ta lotsagarria da juramentua. Bada verba guztietan juramentu eguiten dabenac, adietan emoten dau guzurtia dala, ta bere esanai, testigu бага, sinisteric ecin emon lequiquioela. Guizon bati, diñozan verba guztietan esetsi ta contra emongo baleusquio batec, eta sango baleusquio, ezteutsugu sinistuten, alperric zagoz verbaz, ecazuz testiguac baldin gura badozu sinistu daizugun, gai onetan desonra lotsagarria emongo ceunsquio. Era onetara, verba guztietan juramentuten dabenac, ta juramentuaz bere verba guztia probatu, baieztu sinisterazo, ta ontzatu gura dituanac, bere buruari desonra emoten deutso: bada icusiric ezteutsela sinisten, dacarz testiguac, au da juramentuac, eurocaz batean sinistu daguiontzat.

Gente prestuac, eguiatiac, ta menac damu artuten dabe, euren verba bacar bati sinistu gura ezteutsenean, ta juramentu eguitera beartuten dituenen. Eta baldin zu alan beartuten bazaituzte, ceuc daucazu errua, ceuc orretaraco bidea emoten dozu; alan diño San Juan Crisostomoc: homil. 9. act. apost, cerren ain prest ta erraz juramentu eguinic, beragaiti ain sarri artara beartuten zaitue. Munduac balecus, diño San Crisostomo berac ibi 5. eztozula papere juramenturic eguiten, ta ez guzurric esaten, eta beti eguiac contuz ta ciur berba eguiten dozula, ta fama onean bazaituzte, sinistu eguidazu, orduan zure berba uts bacar bati, ta quiñu bati ta siñu bati bere, siniste gueiago emon leusquioela, juramentu, biaro, ta ernegu asco eguiten dituzanari baño. Baña celan zarean guzurtia, guzur utsa fauleura, barrichua, ta berba-lapico bat, beragaitic ezteutsue sinisten: ta orregaiti cerorrec bere, ceure guzurric sinisterazo gura izanic, juramentuac ta madaricaciñoac esan oi dozuz.

Baña ceimbat eta zuc juramentu gueiago, aimbat eta nic guichiago sinistuco deusut. Bada guzurra gorroto eztabenac, eztau gorroto guzurra esateco atzerapena ezta benac, guzuraren ganean bere juramentu eguitera ezta atzeratuco. Eta bein guzurrian probau ezquero, jazo oi dan leguez gente juramentutsuacaz, ez jaque andic achina alango ai sinisteric emoten. Eta au da guzurtien castigua, eguia diñoenean bere, ez iñoc sinistea: eta eztau merci bere, sinistu daquion. Bada esan oi dan leguez: otzara cesto otarra bat eguiten dabenac, eguin leiz eun bere: guzur bat diñoac nac, esan leiz gueiago bere. Eguiatiari guztia sinisten jaco, guzurtiari arean bere ez.

San Pablo Apostolua ain eguiac biurtu bazan bere, ta santu-

tasun andiaz prediquetan asi bazan bere, orrez guztiaz, Jerusalemenera joan zan lenengo aldian, iguesca ebiltzen beraganic bere lagun Apostoluac, ez jacazan fietan, cergaiti ce uste eben lengoa zala, ta leleguez euren contra ebillela. Alan da bada guzurta, bein guzurreean artu dana, eta bai beste edocein faltatan topatu dana bere. Ez jaco andic aurrera alangoari belu berandu guiño, pusca baten aspaldi baten probau arteraño sinisteric emoten, ta emon bere bear ez jaco.

Ez eta ez jaco absolvicñoric, eta parcamenduric emon bear bein, bitan, ta gueiagotan, juramentu eguiteco ecandu charra quenduce dabela Confesoneari verbea emonic, barriro confesetara biurutzen danean bapere ondu бага, aleguiñic eguin бага, ecandu ta usadio deunguea quendu бага. Celan amorentasun ta ocasiño desonestuan sarturic, edo gauza osturic dauquena ecin absolvitu leiz, adisquidetasun charra alde eguin artean, ta gauza ostua al badai biurtu arteraño; alan juramentu eguiteco ecandu gaistoa dabenac bere, ecin absolvitu leiz, usadio deungueac diruan bitartean, ta quenduteco pruebac eguiten eztituan artean. Bada orduan becatuaren estaduan, egotaldian, ta toquian dago. Au gogoratu bear dabe Confesoreac alangoac belaunetara datorcazanean, bada eurai au dagoque.

Eta dirudi, onena izango litequeala, bein eracustea, iracastea, ta adiezotea alango juramentuguillai, cein arriscu ta peligru andian dagozan: eta guero guichi baten absolvicñoa luzatutea, doazala orduan, ta datozala barriro obeto prestatuoric ta obeturic andic amost egunen epean, ta bitartean abiatu ditecela euren ecandu gaistoa larga ta quendutera. Guero barriz, biurtuten dirianean, badacus obetu diriala, aleguin ta ardura andiaz edo quendu, edo guichitu dabela usadio charra, gai onetan absolvitu leiz, bestela ez.

6. §.

O neure Jangoico maitea cer izango da nigaz? nire min guztia dago juramentura oitua, ecandu onetan sartua ta zartua, guztia artara emona, eztaquit bestela verba eguiten. Cer eguigo dot bada? Celan erremediatu ta osatuco nas gach zorigaistoco onetaric? Quendutera gach au eguin gaitezcan, dirauscu San Juan Crisostomoc; betico bota daigun aotic oituzco ecanduzco usadio gaisto au: eci daigun miña: laburtu verbac: contuz verba eguin; ta gura badogu, quendu guiñei. Bada orretaraco, diño santuac beras, arean bere gasturic ezta bear; ez neque latzic artu bearric; ez dempora luceric emon

bearric; ez aldats andiric igaro bearric. Gogo sendo on bat artutea, eguiaz ta benebenetan gura izatea da asco; orrembestegaz dago eguic: auxe da asco aldeguiteco ecandu deungau. Oitu zara verba asco esaten; ecandutu zara verba guztietan juramentuac ezarten? Oitu ta eguin zaite orainganic esaca gaistooc aldeguiten. Cura bozu, eguin ciñei; ta baldin eguiten ezpozu, adigarri da eztozula gura.

Esango deustazu; gura neuque bada erbestetu ta urrindu niganic ecandu oituzco au, ta indazuz sendagarri batzuc orretaraco. Ona emen: lenengo erremedio osagarria da, artutea goxean gogo, asmo, ta vorondate eguiazco sendo bat, egun atan juramenturic ez eguic: miñaz contu euquiteco; eta baldin jazoten bajatzu orrez guztiaz jaustea, emon ceure buruari pena edo castiguren bat, dala bularra jotea; dala lurra mun eguitea; limosna eguitea; jatecoa guichitutea; dempora luce baten issilic verbatu бага egotea; *Jesus* ascotan esatea; Maria Santisimari cerbait erreceeta; ta onelaco neque ta laztasunen bat eguitea. Eta orduan onelan saiatu, ta abiatuten zareanean, zure nai gura бага, ecanduac goiarturic jausten bazara juramentuetan, ta ust eguiten badozu, eztozu onetan erruric ez becaturic. Bada au jazo liteque, ta izan diteque ecanduaren indarraz ustecabean, vorondatearen contra, ta erru бага.

Bigarren erremedio, edo osocaia juramentu eguicteco usadioa ichiteco, da, esatea juramentuaren orde, juramentuaren lecuan verba-eguicun au: bai seguru: ez seguru: alan da: ezta onelan: eguia dirautsut: sinistu eguidazu: ez naguizu gueiagora beartu. Onelan gure Salvatzalleac verba eguin oi eban: *eguiaz, eguiaz esaten deusuet*. Onelan verba eguizu bada zuc bere; ta zagoz juramenturic eguin бага. Egongo cindeque eguin бага, baldin juramenturic eguiten eztozun egunean, amar escutu irabasteco segurantzta ciurra baceunco. Bada amar escutu baño ascozaz gueiago balio dau zure arima *Jesusen* odolaz irabaciac.

Bijoa bada orrela urrin juramentua, ta berau eguicteco usadio ecandu gaistoa, infernuco verbacuntza igar ezain, gozo bague au: arimea galduteco baxen ecer valio eztaben au. Eta betor gaur ganic, gueroco lucetu бага, eguiaz verba eguicteco, ta juramentu guztiac ichiric, ez eta bai; ez seguru bai seguru esateco usadio ta ecandua.

Bestela verba eguiten dozun bitartean, jaquinic zagoz, arriscu bildurgarrian vici zareala, infernuco vide zabalari darraiozula, ta azqueneco orduan estura larrian aurquituco zareala.

(*Jarraituco da*)